

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.003.03.2022

Pani
Ewa Bulanda
Kierownik
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Limanowej
ul. Matki Boskiej Bolesnej 18B
34-600 Limanowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003/LKR – Wykorzystanie przez jednostki samorządu terytorialnego wybranych dotacji z budżetu państwa w 2022 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej, ul. Matki Boskiej Bolesnej 18B, 34-600 Limanowa (<i>Ośrodek</i> lub <i>GOPS</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Bulanda, Kierownik GOPS od 19 października 2021 r. (<i>Kierownik</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego.2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 20 lutego 2023 r. Badania kontrolne mogą dotyczyć również działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z zakresem przedmiotowym kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Szymon Stokłosa, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/168/2022 z 24 listopada 2022 r.2. Małgorzata Kram, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/169/2022 z 24 listopada 2022 r. (akta kontroli str. 1-3, 354-355)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez GOPS w Limanowej w 2022 r. dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego i na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Środki pochodzące z dotacji, niezbędne do realizacji ww. zadań, były rzetelnie planowane, wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo i terminowo rozliczane.

Wnioski o wypłatę dodatku osłonowego były weryfikowane przez GOPS pod kątem wymogów określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym³. Przyznane dodatki wypłacono w terminie zgodnym z art. 2 ust. 8 ustawy o dodatku osłonowym, tj. do 2 grudnia 2022 r.⁴ Rozliczenie dotacji przedkładano Wojewodzie Małopolskiemu w terminach określonych w art. 4 ust. 3 ww. ustawy. Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na błędnym wyliczeniu dochodu na osobę w trzech gospodarstwach domowych, niedopełnieniu obowiązków informacyjnych, przekraczaniu dwumiesięcznych terminów na załatwienie sprawy oraz na niewystosowaniu do strony zawiadomienia o niezakończonym w terminie, miały charakter formalny i nie wpłynęły negatywnie na wypłatę dodatku osłonowego, a tym samym na ocenę wykorzystania dotacji na wypłatę tego dodatku.

Kontrola wykazała, że w 30 spośród 34 spraw zakończonych wydaniem decyzji o udzieleniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego (FA) wnioski o świadczenia spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane pod względem kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵ i rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁶. Świadczenia wypłacano terminowo w kwotach wskazanych w decyzjach o ich przyznaniu.

GOPS terminowo sporządził i przekazał Wójtowi Gminy Limanowa sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami w 2022 r. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów sporządzono za poszczególne kwartały w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁷.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 169, ze zm.; dalej: *ustawa o dodatku osłonowym lub uodo*.

⁴ W terminie wskazanym w obowiązującym wówczas stanie prawnym.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1205, ze zm.; dalej: *ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*.

⁶ Dz. U. poz. 1467, dalej: *rozporządzenie MRPiPS*.

⁷ Dz. U. poz. 1812, dalej: *rozporządzenie w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego

Opis stanu faktycznego

W 2022 r. GOPS realizował zadanie wypłat dodatku osłonowego w oparciu o ustawę o dodatku osłonowym, statut Ośrodka⁹ oraz na podstawie upoważnień udzielonych przez Wójta Gminy Limanowa dla Kierownika oraz dziewięciu pracowników GOPS do prowadzenia postępowań w sprawie wypłat dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 353, 357-365, 375-376)

1.1. W 2022 r. w GOPS złożono ogółem 3516 wniosków o przyznanie dodatku osłonowego, z tego 1704 do 31 stycznia oraz 1812 w okresie od 1 kwietnia do 31 października. Brak było wniosków złożonych po 31 października 2022 r.

(akta kontroli str. 395-445, 631-635)

1.2. Do 31 marca 2022 r. GOPS wypłacił 1611 dodatków osłonowych, z czego 1607 stanowiło pierwszą ratę dodatku¹⁰, a cztery stanowiły wypłaty jednorazowe. W okresie od 1 kwietnia do 2 grudnia 2022 r. wypłacono 3312 dodatków osłonowych, w tym 1705 jednorazowych dodatków osłonowych oraz 1607 dodatków stanowiących drugą ratę wypłaty. W dwóch przypadkach, pomimo przyznania dodatku osłonowego, nie doszło do wypłaty świadczenia z powodu śmierci wnioskującego.

(akta kontroli str. 631-634)

1.3. Od stycznia do października 2022 r. złożono 198 wniosków które nie zakończyły się wypłatą dodatku osłonowego: w 24 przypadkach wydano decyzję odmowną, 174 wnioski GOPS pozostawił bez rozpoznania. Głównymi przyczynami pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia była rezygnacja strony poprzez wycofanie wniosku, niezgłoszenie się strony na wezwanie celem uzupełnienia i poprawienia wniosku, złożenia wyjaśnień lub przekazanie wniosku według właściwości miejscowej do innych gmin. Dla ww. wniosków system informatyczny wykorzystywany przez GOPS do ich obsługi nie wskazywał, czy wnioskodawcy ubiegali się o podstawowy czy podwyższony poziom dofinansowania.

(akta kontroli str. 377, 631-635)

1.4. Badaniem pod kątem prawidłowości rozpatrywania złożonych wniosków objęto próbę 40 postępowań skutkujących wypłaceniem dodatku osłonowego w 2022 r. (po 10 z każdego kwartału), 10 spraw, w których dodatku nie wypłacono, oraz 21 spraw dotyczących wniosków złożonych pod wspólnym adresem.

Analiza 40 spraw skutkujących wypłaceniem dodatku wykazała, że:

- wszystkie wnioski zostały złożone w okresie od 7 stycznia do 27 października 2022 r.;
- w 37 przypadkach wnioski złożono w związku z art. 2 ust. 6, a w trzech przypadkach w związku z art. 2 ust. 5 ustawy o dodatku osłonowym;
- wnioski były kompletne, a dokumentacja spraw nie zawierała wezwań o uzupełnienie kierowanych do stron;

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Uchwała Nr XXIII/257/2022 Rady Gminy Limanowa z 31 marca 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Limanowej (Dz. Urz. Woj. Mał. Poz. 2643.)

¹⁰ Dotyczy wniosków złożonych do 31 stycznia 2022 r.

- wnioski zweryfikowano pod względem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, kryterium dochodowego oraz wpisania głównego źródła ciepła do CEEB¹¹;
- w dokumentacji analizowanych spraw znajdowały się zestawienia dochodów oraz informacje uzyskane drogą elektroniczną, tj. wydruki danych z systemu Ministerstwa Finansów, o dochodach i składkach na ubezpieczenie ZUS oraz wydruki z systemu CEEB – Deklaracja dotycząca źródeł ciepła i źródeł spalania paliw¹²;
- fakt dokonania weryfikacji w bazie PESEL dokumentowano adnotacją zamieszczaną na wniosku, w systemie informatycznym używanym przez GOPS do obsługi wniosków znajdowały się elektroniczne wersje raportów pobranych z bazy PESEL poprzez usługę *CSIZS Emp@tia* w dacie dokonania weryfikacji, nie były one jednak drukowane i załączane do dokumentacji sprawy;
- w sześciu przypadkach przekroczenia dochodu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o dodatku osłonowym, przyznany dodatek został pomniejszony o wskazane przekroczenie dochodu, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 tej ustawy (zasada „złotówka za złotówkę”);
- w 37 przypadkach w sposób prawidłowy wyliczono przeciętny miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie domowym i przyznano prawidłową kwotę dodatku; w przypadku trzech spraw błędnie wyliczono kwoty dochodu na osobę w gospodarstwie domowym, co nie miało jednak wpływu na prawo do otrzymania dodatku oraz jego wysokość (co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- we wszystkich sprawach informację o przyznaniu dodatku osłonowego wydrukowano do odbioru w siedzibie GOPS, jednak żadna nie została odebrana, ponadto w 19 przypadkach, w których wnioskodawcy podali adres poczty e-mail, informacje przesłano drogą elektroniczną;
- czas rozpatrywania wniosków był zróżnicowany i wynosił od 3 do 76 dni (średnio 38 dni), w dziewięciu przypadkach nie załatwiono sprawy w terminie dwóch miesięcy (co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- w pięciu przypadkach stwierdzono, że wnioski zostały złożone przez osoby zamieszkujące pod tym samym adresem i korzystające z tego samego rachunku bankowego.

(akta kontroli str. 451-458, 636-667)

Kierownik GOPS wyjaśniła, że zgodnie z treścią wniosku o wypłatę dodatku osłonowego wnioskodawca w części I w punkcie nr 1 tego wniosku zamieszczał numer rachunku bankowego, na który miała zostać przekazana kwota dodatku osłonowego, oraz imię i nazwisko właściciela tego rachunku, w związku z tym strony mogły wskazywać swoje numery rachunków bankowych bądź innych osób. Powodami wskazywania rachunków bankowych innych osób mogły być przykładowo: nieposiadanie rachunku przez stronę (np. brak stałych wpływów, ubezpieczenie w KRUS, podeszły wiek, niepełnosprawność stron, obawa przed zajęciem komorniczym), chęć wspólnego zakupienia węgla przez jedną osobę w przypadku odrębnych gospodarstw domowych zamieszkujących pod jednym adresem w sytuacji korzystania z tego samego (współdzielonego) źródła ciepła – rozwiązanie optymalne pod względem logistycznym. Było to zweryfikowane przy okazji składania wniosków, jednak nie było dodatkowo dokumentowane z uwagi na dużą skalę obsługiwanych wniosków. Pracownicy GOPS podejmowali w tych przypadkach (oraz innych

¹¹ Centralna Ewidencja Emisyjności Budyneków.

¹² Dalej: deklaracja CEEB.

podobnych) czynności w celu weryfikacji i potwierdzenia prowadzenia odrębnych gospodarstw domowych przez wnioskodawców zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Klimatu i Środowiska – cyt. „...pod jednym adresem mogło znajdować się kilka gospodarstw jednoosobowych lub wieloosobowych, i z każdego z tych gospodarstw może zostać złożony wniosek o dodatek osłonowy (jedyne ograniczenie jest takie, że dana osoba może być członkiem tylko jednego gospodarstwa i z jednego gospodarstwa tylko jedna osoba będąca jego członkiem może złożyć wniosek o dodatek osłonowy). Skład gospodarstw domowych gminy mogą weryfikować w bazie pesel, poprzez usługę CSIZS Emp@tia. - w ten sposób można ustalić, czy dana osoba nie występuje w składzie innego gospodarstwa.” Przedmiotowa weryfikacja obejmowała m.in. bazę PESEL, o czym świadczą stosowne adnotacje na wnioskach, i wydruki weryfikacji MF i ZUS. W ocenie GOPS fakt podania tego samego rachunku nie oznaczał, iż w/w osoby prowadziły wspólne gospodarstwo domowe. Złożenie nieprawdziwego oświadczenia we wniosku było zagrożone sankcjami karnymi.

(akta kontroli str. 527-535)

W treści żadnej z badanych informacji o przyznaniu dodatku osłonowego nie wskazano dokładnej podstawy prawnej, z której wynikałoby, czy dodatek przyznano w kwocie podstawowej (art. 2 ust. 5 ustawy o dodatku osłonowym), czy też podwyższonej (art. 2 ust. 6 tej ustawy). Jako podstawę prawną podawano art. 2 ust. 11 i 12 tej ustawy, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 451-453, 636-667)

W badanej próbie 10 wniosków, w wyniku których nie przyznano dodatku osłonowego:

- w pięciu przypadkach wydano decyzje odmawiające przyznania dodatku ze względu na przekroczenie limitu dochodowego;
- w czterech przypadkach wydano decyzje umarzające z uwagi na wycofanie wniosków przez strony;
- w jednym przypadku wydano postanowienie o pozostawieniu sprawy bez rozpoznania ze względu na brak uzupełnienia wniosku.

W trzech przypadkach nie załatwiono sprawy w terminie dwóch miesięcy. co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 631-632, 635-667)

W 2022 r. 57 osób złożyło więcej niż jeden wniosek o przyznanie dodatku osłonowego. W żadnym przypadku nie doszło do dwukrotnego wypłacania dodatku, ponieważ za każdym razem tylko jedno rozstrzygnięcie było pozytywne (przyznano dodatek), a drugi z wniosków pozostawiono bez rozpoznania lub wydawano decyzję odmowną.

Spośród wszystkich złożonych w 2022 r. wniosków stwierdzono, że 397 adresów powtarzało się w więcej niż jednym wniosku złożonym przez różnych wnioskodawców (wniosków takich było 874). W jednym przypadku stwierdzono aż 21 wniosków złożonych przez różnych wnioskodawców posługujących się wspólnym adresem. Szczegółowe badanie tego przypadku wykazało, że:

- wszystkie wnioski zostały złożone w okresie od 7 stycznia do 22 sierpnia 2022 r. (17 w styczniu, jeden w lutym, jeden w kwietniu i dwa w sierpniu);
- w 20 przypadkach wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i dodatki wypłacono, w tym 11 wniosków złożono w związku z art. 2 ust. 6, a w dziewięciu przypadkach w związku z art. 2 ust. 5 ustawy o dodatku osłonowym; jeden wniosek został wycofany przez stronę;

- do 11 wniosków złożonych w związku z art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku osłonowym dołączono 10 osobnych deklaracji CEEB, wszystkie deklaracje wskazywały jeden adres (jedna deklaracja powtórzyła się w dwóch wnioskach);
- łącznie we wszystkich pozytywnie rozpatrzonych wnioskach wykazano 20 osobnych gospodarstw domowych, w skład których wchodziło 69 osób;
- wnioski zweryfikowano pod względem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, kryterium dochodowego oraz wpisania głównego źródła ciepła do CEEB;
- na podstawie 20 pozytywnie rozpatrzonych wniosków wypłacono dodatki osłonowe w łącznej kwocie 16,7 tys. zł;
- w trzech przypadkach (na sześciu wnioskach) powtarzał się rachunek bankowy wskazany przez wnioskodawcę;
- w trzech przypadkach GOPS wydał informacje wskazując adres odmienny od adresu wnioskodawców zawartego we wniosku i deklaracji CEEB.

W żadnym z 21 postępowań dotyczących ww. wniosków nie stwierdzono, aby GOPS podejmował dodatkowe czynności (wezwania, wyjaśnienia, oględziny, itd.) potwierdzające fakt zamieszkiwania 21 gospodarstw domowych pod jednym adresem oraz lokalizacji 10 odrębnych źródeł ciepła pod jednym adresem.

(akta kontroli str. 461-463, 658-667)

Kierownik GOPS wyjaśniła, że pod jednym adresem zameldowanych jest ponad 20 rodzin (69 osób, uwzględnionych w badanych wnioskach), które prowadzą odrębne gospodarstwa domowe. Część z tych rodzin zamieszkuje w gminnym budynku komunalnym w odrębnych lokalach, pozostałe rodziny mieszkają w mniejszych budynkach bez numeru, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie budynku komunalnego, tworząc osiedle romskie. Lokale są ogrzewane piecami, zasilanymi węglem. Wszyscy mieszkańcy osiedla zwyczajowo posługują się jednym adresem przy okazji załatwiania różnych spraw urzędowych, także w innych instytucjach, wskazując ten adres jako adres zamieszkania. Tutejszy organ jest w posiadaniu informacji o wszystkich wymienionych rodzinach i zamieszkiwanych przez nich lokalach/budynkach. Rodziny te są znane w GOPS od wielu lat (m.in. postępowania o ustalenie prawa do świadczeń realizowanych przez Ośrodek, w tym świadczeń z pomocy społecznej). Procedowanie wniosków tych stron na przestrzeni lat wymagało/wymaga częstych kontaktów, osobistych wizyt rodzin w Ośrodku, jak i obecności pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania rodzin (rodzinne wywiady środowiskowe). Dane o rodzinach posiada także Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy Limanowa. Wszystkie wnioski mieszkańców osiedla obsługiwał jeden pracownik, który miał wiedzę o wnioskodawcach i ich rodzinach. Pracownik ten od wielu lat obsługuje ten rejon w zakresie świadczeń rodzinnych. W świetle posiadanej wiedzy pracownik uznał, że nie ma potrzeby dodatkowego dokumentowania w powyższym zakresie (stan faktyczny tych spraw nie budził wątpliwości pracownika).

Ponadto Kierownik wyjaśniła, że GOPS nie miał wpływu na treść danych zgłaszanych przez strony do bazy CEEB (obsługą bazy zajmuje się Wydział Geodezji Urzędu Gminy Limanowa), a mieszkańcy osiedla składając deklarację również podawali ww. jeden adres, co było zasadniczo spójne z adresem wskazywanym na wnioskach o wypłatę dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 527-535)

1.5. W 2022 r. GOPS złożył do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (MUW) cztery kwartalne wnioski o przyznanie dotacji na wypłatę dodatku osłonowego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej¹³, na łączną kwotę 3 077 tys. zł.

Z otrzymanych środków dotacji w wysokości 2 760,4 tys. zł niewykorzystana została kwota w wysokości 15,7 tys. zł, którą zwrócono na konto MUW 22 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 408- 450)

1.6. Na realizację zadania wypłaty dodatku osłonowego w 2022 r. GOPS wydatkował 2 744,7 tys. zł, z tego:

- 2 690,9 tys. zł – wypłacone dodatki;
- 53,8 tys. zł – koszty obsługi ww. świadczeń (co stanowiło 2% łącznej kwoty wypłaconych przez MOPS dodatków osłonowych i było zgodne z art. 4 ust. 2 ustawy o dodatku osłonowym).

Kwota wypłaconych dodatków była zgodna z zapisami konta 130-Rachunek bankowy oraz z rozliczeniem złożonym Wojewodzie Małopolskiemu w styczniu 2023 r.

(akta kontroli str. 405-407, 447-450, 522-523, 631-632)

1.7. Badanie terminowości wypłaty świadczeń przeprowadzono na próbie 60 wniosków/postępowań (z tego 40 wskazanych w pkt. 1.4 wystąpienia oraz 20 prowadzonych na podstawie wniosków złożonych w październiku 2022 r.).

W pięciu przypadkach, w których wniosek o wypłatę dodatku osłonowego został złożony do 31 stycznia 2022 r., dodatek wypłacono w dwóch równych ratach, w tym pierwszą 31 marca, a drugą 29 kwietnia 2022 r. W 55 przypadkach, w których wniosek o wypłatę dodatku osłonowego został złożony w okresie między 1 lutego a 31 października 2022 r., dodatek został wypłacony jednorazowo, nie później niż do 2 grudnia 2022 r. Wszystkie ww. dodatki zostały wypłacone przelewem bankowym.

(akta kontroli str. 464-521)

1.8. Kwartalne rozliczenia dotacji otrzymanej na realizację dodatku osłonowego zostały wysłane do Wojewody Małopolskiego za pośrednictwem CAS w terminach określonych w art. 4 ust. 3 ustawy o dodatku osłonowym. Rozliczenia były sporządzone z wyodrębnieniem liczby wniosków oraz kwoty wypłaconych dodatków narastająco za okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia kończącego poszczególne kwartały z podziałem na wielkość gospodarstw oraz podstawowy lub podwyższony poziom dofinansowania.

(akta kontroli str. 389-407)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku trzech z 40 zbadanych spraw błędnie wyliczono wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu osoby w gospodarstwie domowym. Dotyczyło to następujących spraw:

- Informacja nr GOPS/DO/002411/06/2022 z 6 czerwca 2022 r. - wyliczono dochód 1487,79 zł, a powinno być 1 407,39 zł. Przyczyną nieprawidłowego wyliczenia dochodu było uwzględnienie dochodów osoby nie wykazanej we wniosku;
- Informacja nr GOPS/DO/002054/05/2022 z 16 maja 2022 r. - wyliczono dochód 1057,38 zł, a powinno być 1 036,94 zł. Przyczyną nieprawidłowego wyliczenia

¹³ Informatyczny program dziedzinowy przeznaczony dla jednostek samorządu terytorialnego, jednostek pomocy społecznej oraz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (Dalej: CAS).

dochodu było brak odliczenia od dochodu „13” emerytury otrzymanej w 2020 r. przez jednego z członków gospodarstwa domowego w wysokości 981 zł;

- Informacja nr GOPS/5821/003383/11/2022 z 22 listopada 2022 r. - wyliczono dochód 643,42 zł, a powinno być 685,07 zł. Przyczyną nieprawidłowego wyliczenia dochodu było brak uwzględnienia dochodu osiągniętego w 2021 r. z gospodarstwa rolnego przez jednego z członków gospodarstwa domowego w wysokości 1999,10 zł.

(akta kontroli str. 451-458, 522-524)

Kierownik GOPS wyjaśniła:

- odnośnie do GOPS/DO/002411/06/2022, że w toku procesowania wniosku system zaciągnął dane dotyczące składu tej rodziny z bazy świadczeń rodzinnych z 2016 r. (5 zamiast 4), jednak dochody osób wymienionych we wniosku zostały obliczone prawidłowo. Pomimo zaistniałej sytuacji, obliczenia te nie miały wpływu na wysokość wypłaconego stronie dodatku osłonowego, gdyż dochód na osobę w tej rodzinie za 2020 r. nie przekroczył ostatecznie 1500 zł i w związku z tym rodzinie tej przysługiwała pełna kwota dodatku w przedziale obowiązującym dla 4-5 osób. Ponieważ wniosek został złożony prawidłowo, nie było podstaw do wzywiania strony, sytuacja ta miała charakter incydentalny, a zaistniałe przeoczenie pracownika w zakresie weryfikacji wniosku wynikało z dużej skali realizowanych wówczas zadań;
- odnośnie do GOPS/DO/002054/05/2022, że pomimo braku odliczenia tego dochodu, strona spełniała kryterium dochodowe do przyznania podwyższonego dodatku osłonowego w pełnej wysokości. W sytuacji odliczenia kwoty „13” emerytury dochód na osobę w rodzinie strony nieznacznie się obniżył o kwotę 20,44 zł, z uwagi na to, że nie miało to wpływu na wysokość przyznanego świadczenia, pracownik odstąpił od korekty wyliczenia dochodu.
- odnośnie do GOPS/5821/003383/11/2022 dochód z gospodarstwa rolnego nie został uwzględniony przez pracownika w kalkulacji dochodu rodziny, co było wynikiem niedopatrzania i natłoku spraw ciężących na pracownikach w 2022 r. Należy jednak podkreślić, że sytuacja ta nie miała wpływu na wysokość przyznanego oraz wypłaconego Stronie dodatku osłonowego

(akta kontroli str. 527-535)

Powyższe błędy w wyliczaniu dochodów nie miały wpływu na rozstrzygnięcie w przedmiotowych sprawach, gdyż niezależnie od nich wnioskodawcom przysługiwał dodatek osłonowy w wypłaconej wysokości.

2. W dwunastu spośród 50 badanych spraw (dziewięciu rozstrzygniętych wypłatą dodatku oraz trzech zakończonych odmową lub umorzeniem) przekroczono dwumiesięczny termin załatwiania sprawy administracyjnej szczególnie skomplikowanej, a o niezakończonym w terminie nie zawiadomiono wnioskodawcy, co naruszało art. 35 § 1 i 3 oraz art. 36 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁴. Dotyczyło to następujących spraw:
 - informacja nr GOPS/DO/000406/03/2022 – wniosek złożono 13 stycznia 2022 r., a informację o przyznaniu dodatku osłonowego sporządzono 15 marca 2022 r., tj. 61 dni po złożeniu wniosku,
 - informacja nr GOPS/DO/001716/04/2022 – wniosek złożono 8 lutego 2022 r., a informację sporządzono 25 kwietnia 2022 r., tj. 76 dni po złożeniu wniosku,

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.; dalej: KPA.

- informacja nr GOPS/DO/001831/04/2022 – wniosek złożono 15 lutego 2022 r., a informację sporządzono 25 kwietnia 2022 r., tj. 69 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/DO/001942/05/2022 – wniosek złożono 21 lutego 2022 r., a informację sporządzono 6 maja 2022 r., tj. 74 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/DO/002051/05/2022 – wniosek złożono 4 marca 2022 r., a informację sporządzono 16 maja 2022 r., tj. 73 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/DO/002054/05/2022 – wniosek złożono 8 marca 2022 r., a informację sporządzono 16 maja 2022 r., tj. 69 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/5821/003184/10/2022 – wniosek złożono 25 sierpnia 2022 r., a informację sporządzono 27 października 2022 r., tj. 63 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/5821/003264/11/2022 – wniosek złożono 5 września 2022 r., a informację sporządzono 8 listopada 2022 r., tj. 64 dni po złożeniu wniosku,
- informacja nr GOPS/5821/003232/11/2022 – wniosek złożono 6 września 2022 r., a informację sporządzono 7 listopada 2022 r., tj. 62 dni po złożeniu wniosku,
- decyzja nr GOPS/DO/001097/03/2022 – wniosek złożono 21 stycznia 2022 r., a decyzję o umorzeniu sporządzono 23 marca 2022 r., tj. 61 dni po złożeniu wniosku,
- decyzja nr GOPS/DO/001957/05/2022 – wniosek złożono 15 lutego 2022 r., a decyzję o umorzeniu sporządzono 6 maja 2022 r., tj. 80 dni po złożeniu wniosku,
- decyzja nr GOPS/DO/002599/07/2022 – wniosek złożono 1 kwietnia 2022 r., a decyzję o odmowie sporządzono 8 lipca 2022 r., tj. 98 dni po złożeniu wniosku.

(akta kontroli str. 451-458, 522-524, 636-667)

Kierownik GOPS wyjaśniła, że wnioski mieszkańców o wypłatę dodatku były rozpatrywane sukcesywnie. Z uwagi na dużą liczbę złożonych wniosków (choćby w styczniu 2022 r.), ograniczone zasoby kadrowe i finansowe GOPS, konieczność równoległej realizacji także innych zadań ciężących na Ośrodku, w tym na skalę masową (świadczenia rodzinne /okres zasiłkowy/, pomoc obywatelom Ukrainy, świadczenia z pomocy społecznej, realizacja dodatkowych projektów, jak: Opieka wytchnieniowa – edycja 2022, Rozwój Pomocy Społecznej, Korpus Wsparcia Seniorów, dodatek węglowy /ok. 5000 wniosków/, dodatek na inne źródła ciepła i wiele innych), trudności z interpretacją przepisów, stopień skomplikowania poszczególnych spraw, wnioski dotyczące dodatku osłonowego były rozstrzygane w możliwie najszybszym terminie, a dodatki na bieżąco wypłacane. Pomimo wysokiego poziomu zaangażowania wszystkich pracowników Ośrodka, nie zawsze można było rozpatrzyć daną sprawę niezwłocznie, jednak termin końcowy wypłaty dodatku osłonowego przypadający na 2 grudnia 2022 r. został zachowany przez GOPS. Ponadto w ocenie GOPS pozytywne rozstrzygnięcie sprawy nie wymagało stosowania KPA (o czym szerzej w wyjaśnieniach zawartych w pkt. 3), i dopiero w sytuacjach wyjątkowych, gdyby do dnia 2 grudnia 2022 roku nie było możliwe rozpatrzenie wniosku ze względu na konieczność uzupełnienia brakującej dokumentacji, organ zastosowałby regulacje wskazane w art. 36 KPA.

W przypadku decyzji odmownej (GOPS/DO/002599/07/2022) przez przeoczenie nie sporządzono pisma o niezłaźwieniu sprawy w terminie. Natomiast w przypadku decyzji umorzeniowych (GOPS/DO/001097/03/2022, GOPS/DO/001957/05/2022) doszło do wycofania wniosków przez strony bez podania przyczyny, dopiero przy wydawaniu decyzji ustalono, że wnioskodawcy

nie spełniają kryterium dochodowego, jednak z uwagi na wycofanie wniosków przez strony odstąpiono od innych czynności w sprawie.

(akta kontroli str. 527-535)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o dodatku osłonowym wypłata dodatku jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, a przepisy tej ustawy nie wyłączają stosowania KPA. Ponadto w poradniku dla samorządów dotyczącym wypłaty dodatku osłonowego, opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska¹⁵, wprost wskazano, że do spraw związanych z dodatkiem osłonowym mają zastosowanie przepisy KPA. W związku z powyższym organ powinien rozpoznać sprawę nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od złożenia wniosku. W przypadku niezakończoności sprawy w terminie, do strony powinna zostać wysłana informacja z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy.

3. W informacjach o przyznaniu dodatku osłonowego nie wskazywano dokładnej podstawy prawnej przyznanego świadczenia, tj. art. 2 ust. 5 lub art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku osłonowym. Naruszało to art. 11 KPA, zgodnie z którym organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy.

(akta kontroli str.451-453, 522-523)

Określona w art. 11 KPA zasada przekonywania polega na informowaniu stron postępowania o stanie prawnym oraz o wszystkich okolicznościach mających znaczenie dla sprawy; wiąże się z zasadą prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.

Tymczasem z treści informacji o przyznaniu dodatku osłonowego, w tym w szczególności z kwoty przyznanego świadczenia, w sytuacji zastosowania tzw. mechanizmu *złotówka za złotówkę*, określonego w art. 2 ust. 1 pkt 2 uodo, nie zawsze wynikało, czy dodatek osłonowy został wnioskodawcy przyznany w kwocie podstawowej (na podstawie art. 2 ust. 5 uodo) czy podwyższonej (na podstawie art. 2 ust. 6 uodo).

Kierownik GOPS wyjaśniła: że w odniesieniu do formy rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do dodatku osłonowego ustawodawca zaproponował rozwiązanie analogiczne jak m.in. w ustawie z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustalając, że przyznanie dodatku osłonowego nie wymaga wydania decyzji. Zatem w przypadku, gdy wnioskodawca spełniał przesłanki wynikające z ustawy, organ właściwy przysyłał wnioskodawcy informację o przyznaniu dodatku osłonowego na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej lub informował go o możliwości odebrania od tego organu informacji o przyznaniu dodatku osłonowego. Informacja o przyznaniu dodatku osłonowego nie jest decyzją i żaden przepis (KPA i ustawy o dodatku osłonowym) nie stanowi, jakie elementy powinna ta informacja zawierać. Na mocy art. 2 ust. 11 zdanie 1 ustawy o dodatku osłonowym, w sprawach przyznania dodatku osłonowego wyłączone zostały postanowienia KPA odnoszące się do postępowania organu przy rozstrzygnięciu spraw w drodze decyzji administracyjnych, włączając w to art. 107 KPA (elementy składowe decyzji administracyjnej). Ustawodawca uprościł zatem i zminimalizował obowiązki, a także koszty ponoszone przez gminy w związku z postępowaniem o wypłatę dodatku osłonowego (świadczenia wypłacane na skalę „masową”). Organy właściwe zostały wyposażone w narzędzia do szybkiego i uproszczonego przyznawania tych dodatków. W typowej sytuacji organ w sposób „milczący”

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/klimat/poradnik-dla-samorzadow> [dostęp: 14 lutego 2023 r.].

załatwiał sprawę przyznania dodatku osłonowego, to jest nie poprzez wydanie decyzji, a poprzez czynność materialno-techniczną wypłaty wnioskodawcy środków pieniężnych oraz poprzez ewentualną informację w sprawie przyznania tego dodatku. Co więcej, nawet nieodebranie tej informacji nie wstrzymywało wypłaty tego dodatku.

Kierownik wyjaśniła również, że informacje/decyzje były tworzone w systemie dziedzinowym przy wykorzystaniu szablonu wydruku dedykowanego danemu rozstrzygnięciu (informacja o przyznaniu). Modyfikacje treści informacji po jej wygenerowaniu przez program informatyczny byłyby czasochłonne, uciążliwe i obciążone ryzykiem pomyłek, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że do realizacji tego zadania zaangażowano wielu pracowników o zróżnicowanym poziomie wiedzy i doświadczenia. Korzystanie z jednego wzoru upraszczało i przyspieszało obsługę wniosków i realizację zadania. W przypadku informacji tutejszy organ przywoływał w podstawie prawnej zapisy art. 2 ust. 11 zd. 1 i ust. 12 ustawy o dodatku osłonowym. Natomiast w pouczeniu każdej informacji zostały zawarte dane dotyczące m.in. obowiązujących kwot dodatku osłonowego, zarówno w wysokości podstawowej, jak i podwyższonej - z uwzględnieniem przedziałów dotyczących liczby osób wchodzących w skład gospodarstw domowych, a także został wskazany sposób obliczania dodatku osłonowego w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego. Również w uzasadnieniach informacji wskazywano na możliwe warianty wypłaty dodatku osłonowego: w podstawowej wysokości/podwyższonej wysokości/z zastosowaniem mechanizmu „zł za zł”. Strony miały także możliwość uzyskiwania na bieżąco informacji w zakresie obliczania ich dochodu i kwoty przyznanego dodatku, a także wglądu do swoich akt. W opinii GOPS, postępowanie organu w w/w zakresie było zgodne z prawem, a obowiązek informowania stron o obowiązujących przepisach w zakresie dodatku osłonowego został dopełniony. O prawidłowej realizacji zadania świadczy chociażby brak odwołań od decyzji odmownych tutejszego organu, brak ponagleń ze strony mieszkańców gminy co do terminów załatwiania spraw, brak skarg na pracowników GOPS.

(akta kontroli str. 527-535)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego w 2022 r. Stwierdzone nieprawidłowości miały charakter formalny i nie wpłynęły na prawidłowość wykorzystania środków dotacji.

2. Ocena wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

2.1 Dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań z funduszu alimentacyjnego

W 2022 r. GOPS zaplanował na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych kwotę 12 717 000,00 zł, tj. 96,37% kwoty zaplanowanej w 2021 r. na ww. zadania (przekazywanej łącznie w rozdziale 85502 klasyfikacji budżetowej). Na realizację świadczeń z FA zaplanowano i otrzymano w 2022 r. kwotę 251 500 zł, co stanowiło 104% kwoty otrzymanej w 2021 r.

W 2022 r. na realizację świadczeń z FA wykorzystano 251 025,85 zł, tj. 99,81% kwoty zaplanowanej, z tego 243 715,85 zł na wypłatę świadczeń i 7 310 zł na koszty obsługi. Kwota była zawarta w ogólnej kwocie dotacji na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych, w ramach której wydatkowano 11 743 231,75 zł z otrzymanych 12 306 000,00 zł.

Do Urzędu Gminy zwrócono 30 grudnia 2022 r. niewykorzystaną w 2022 r. kwotę dotacji na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych w wysokości 562 768,25 zł, w tym 474,15 zł dotyczyło niewykorzystanych środków na realizację świadczeń z FA.

W 2021 r. do Urzędu Gminy zwrócono 31 grudnia 2021 r. niewykorzystaną kwotę dotacji na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych w wysokości 25 952,68 zł, w tym 1 169,00 zł dotyczyło niewykorzystanych środków na realizację świadczeń z FA.

(akta kontroli str. 72-73, 119, 123-148 254-255, 306-307)

W 2022 r. koszty obsługi realizacji świadczeń z FA wyniosły 7 310,00 zł, a za 2021 r. koszty te wynosiły 7 020,00 zł. Nie przekroczyły one wartości 3% środków otrzymanych w GOPS na realizację FA.

(akta kontroli str. 9, 22, 306-307)

Kierownik wyjaśniła, że wysokość zaplanowanych w rozdziale 85502 środków na wypłatę świadczeń z FA ustalono na podstawie wysokości świadczeń wypłaconych w poprzednim roku.

(akta kontroli str. 121-122)

Główna Księgowa GOPS oświadczyła, że na koszty obsługi udzielania świadczeń z FA składały się: koszty 0,1 wartości etatu jednego pracownika GOPS, licencja na oprogramowanie do obsługi przedmiotowych świadczeń, odpis na ZFŚS¹⁶, zakup druków i materiałów biurowych, opłaty pocztowe związane z wypłatą świadczeń z FA lub podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych. Ponadto podała, że GOPS nalicza koszty obsługi świadczeń realizowanych ze środków rozdz. 85502 w wysokości 3% wypłaconych świadczeń z wyłączeniem świadczeń rodzicielskich, dla których koszty obsługi wynoszą 30 zł od wydanej decyzji.

(akta kontroli str. 10, 70-71, 120)

W 2022 r. GOPS otrzymał środki dotacji na realizację świadczeń z FA i świadczeń rodzinnych w 12 miesięcznych transzach, we wnioskowanej wysokości 251 500 zł. Wnioski składane były pod koniec miesiąca poprzedzającego wypłatę świadczeń, a ich wysokość wahała się od 965 000 zł za styczeń 2022 r. do 1 150 000 zł za grudzień 2022 r.

¹⁶ Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Udział dotacji z budżetu państwa w finansowaniu kosztów realizacji zadania wyniósł 100%. W badanym okresie GOPS nie pokrywał żadnych kosztów z dochodów własnych.

(akta kontroli str.9, 25-28, 29-41, 42-69, 70-71, 306-307)

Kierownik wyjaśniła, że okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki otrzymania środków z dotacji w kwotach niższych niż zapotrzebowanie lub po terminie. Ponadto podała, że nie wystąpiła konieczność współfinansowania realizacji zadania ze środków własnych i nie kierowano do Gminy wniosków o dodatkowe środki, gdyż nie było takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 121-122)

W 2022 r. kwartalne sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami składane były w terminach określonych w załączniku nr 41 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁷. Przedłożone formularze sprawozdań kwartalnych zostały sporządzone wg wzoru wskazanego w ww. rozporządzeniu i podpisane przez Głównego księgowego oraz Kierownika jednostki.

(akta kontroli str. 308-352)

2.2 Prawdliwość realizacji zadań z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą GOPS sporządził kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przekazał je drogą elektroniczną (za pośrednictwem platformy CAS) do MUW w terminach określonych w § 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

Kierownik oświadczyła, że GOPS analizował efekty wynikające z realizacji kontrolowanego zadania - fundusz alimentacyjny i składał do Urzędu Gminy Limanowa lub Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego stosowne sprawozdania: budżetowe (RB-50), analizę - rozliczenie wykonania zadań rzeczowych w ramach otrzymanych kwot dotacji w rozdziale 85502 par. 2010, a także kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe. Dane dotyczące realizacji zadania prezentowane były w corocznym sprawozdaniu z działalności GOPS (ostatnie za 2021 r., sporządzone w maju 2022 r., zamieszczone na stronie internetowej GOPS).

(akta kontroli str. 88-117, 271-290, 256-259, 299)

Przeprowadzone badanie¹⁸ wykazało, że wnioski o świadczenia spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane pod względem kryteriów określonych w rozdziale 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i rozporządzenia MRPiPS.

Analiza dokumentacji wykazała, że w jednym przypadku do wniosku złożonego 13 stycznia 2022 r. dołączono zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji z 10 sierpnia 2021 r., a w dwóch przypadkach strony były wzywane do uzupełnienia dokumentów, które uzupełniono w wyznaczonym terminie. W 24 przypadkach wnioskodawcy w formularzu pomijali pojedyncze informacje dotyczące np. płci, stanu cywilnego, obywatelstwa, miejsca zamieszkania osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, itp.

(akta kontroli str. 23-24, 87, 188-253, 260-270, 291, 292-298)

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 144, ze zm.

¹⁸ Przeprowadzone na próbie 30 spośród 34 wniosków złożonych w 2022 r. i zakończonych wydaniem decyzji o udzieleniu świadczeń z FA.

Kierownik wyjaśniła, że *fakt zmiany danych dotyczących wysokości zadłużenia dłużnika, uwidoczniony w zaświadczeniu komornika z sierpnia 2021 r. o bezskuteczności egzekucji nie miał (...) wpływu na uprawnienie Strony do świadczenia z FA na okres 2021/2022 – egzekucja była nadal bezskuteczna. Sytuacja miała charakter incydentalny, a strona była uprawniona do świadczenia z FA przez cały okres 2021/2022.*

Ponadto wyjaśniła, że w przypadku pominiętych we wnioskach informacji dane te były weryfikowane w rejestrze PESEL, a także w dokumentacji GOPS, gdyż były to kolejne wnioski stron. W ocenie GOPS pojedyncze braki danych nie uniemożliwiały prawidłowego rozpatrzenia wniosków, dlatego nie skierowano wezwań do stron celem ich uzupełnienia.

(akta kontroli str. 300-302)

Przelewy wypłaty świadczeń realizowano raz w miesiącu w kwotach określonych w decyzji. W 2022 r. w przypadku 13 decyzji świadczenie zostało wypłacone łącznie za kilka miesięcy (w jednym przypadku za cztery miesiące, w jednym przypadku za trzy miesiące i w 10 przypadkach za dwa miesiące).

(akta kontroli str. 123-148, 149-187, 298)

Kierownik wyjaśniła, że w dwóch przypadkach czas wydania decyzji został przedłużony z uwagi na konieczność wezwania stron do uzupełnienia dokumentacji i (w jednym przypadku) oczekiwania na odpowiedź z ZUS. Wypłata nastąpiła niezwłocznie po uzupełnieniu dokumentacji i obejmowała bieżącą wypłatę i wyrównanie z poprzednich miesięcy. W przypadku pozostałych spraw dla wniosków złożonych na nowy okres świadczeniowy 2022/2023 we wrześniu, wypłata świadczeń nastąpiła po rozpatrzeniu sprawy, zgodnie z tym, co przewidziano w art. 20 ust. 5 ustawy. Dwie sprawy dotyczące okresu świadczeniowego 2021/2022 zostały rozpatrzone w ciągu miesiąca.

Sprawy były rozpatrywane w kolejności chronologicznej. Decyzje były wydawane niezwłocznie z uwzględnieniem innych zadań realizowanych w tym czasie przez pracownika GOPS (np. ustalanie uprawnień dla zasiłków rodzinnych, dodatków osłonowych, węglowych i na inne źródła ciepła, itp.).

(akta kontroli str. 303-305)

W okresie objętym kontrolą do GOPS złożono i pozytywnie rozpatrzono 41 wniosków o uzyskanie świadczenia z FA. Nie udzielono żadnej decyzji odmownej ani nie odrzucono żadnego ze złożonych wniosków. W dwóch przypadkach wydano decyzje uchylające przyznane świadczenie (z powodu zaprzestania kontynuowania nauki i z powodu spłaty zadłużenia).

Szczegółowa analiza 30 spraw nie wykazała przypadku wypłaty środków z FA w wysokości innej niż wskazana w decyzji.

(akta kontroli str. 188-253, 291, 292-297, 298)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2022 r.

IV. Uwagi i wnioski

- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:
1. Wprowadzenie mechanizmów kontrolnych zmierzających do wyeliminowania w prowadzonych w GOPS postępowaniach przypadków błędnego wyliczenia wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu osoby w gospodarstwie domowym.
 2. Załatwianie spraw administracyjnych w terminach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.
 3. Zawiadamianie stron o niezakończonym terminie, stosownie do wymogów art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego.
 4. Informowanie stron postępowania administracyjnego o wszystkich okolicznościach mających znaczenie dla sprawy, w tym o podstawie prawnej rozstrzygnięcia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, marca 2023 r.

Kontroler

Szymon Stokłosa
starszy inspektor kontroli państwowej